

Maa-aines- ja ympäristölupa, Kuljetuspolar Oy, Reiskanmäki, Lääninsyrjä, Syrjävaara, Niska, Vaala

OULYMP 31.10.2024 § 77
2786/11.01.00/2024

Asia

Kuljetuspolar Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemus maa-ainesten ottamiseen, murskaamiseen ja kiviainesten välivarastointiin Vaalan kunnan Niskan kylässä, Syrjävaarassa, kiinteistöillä Reiskanmäki RN:o 785-404-92-9 ja Lääninsyrjä RN:o 785-404-12-37.

Hakija

Kuljetuspolar Oy
Kempeleentie 7
90400 Oulu
Y-tunnus 0195020-0

Valmistelija

Brita Telenvuo, ympäristötarkastaja, p. 0500 282 946

Luvan hakemisperuste

Maa-ainelain (555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen ja ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa. Ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 alakohdan e mukaan luvanvaraista toimintaa on tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää.

Maa-ainelain 4 a §:n ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.

Toimivaltainen viranomainen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on toimivaltainen viranomainen maa-ainelain 7 §:n ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 2 §:n 2 momentin kohdan 6 alakohdan b perusteella. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltäviin lupa-asioihin kuuluu tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää. Vaalan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Oulunkaaren ympäristölautakunta.

Asian vireilletulo

Hakemus on jätetty 15.2.2024. Uusittu yhteislupahakemus on jätetty 15.3.2024 ja sitä on täydennetty 3.5.2024, 6.5.2024 ja 24.7.2024.

Hakijaa on pyydetty täydentämään hakemusta mm. vanhojen jälkihoitamattomien alueiden osalta, minkä vuoksi hakija on toimittanut uuden hakemuksen 15.3.2024.

Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen) pyynnöstä hakija on täydentänyt 24.7.2024 hakemustaan ottamisalueen 1 pohjoispuolella sijaitsevan metsälain 10 §:n mukaisen kohteen (lähde) selvityksellä sekä Vaalan kunnan

ympäristönsuojeluviranomaisen pyynnöstä selvityksellä koskien ottamisalueen 2 itäreunalla ja samalla naapurikiinteistön RN:o 785-404-41-43 länsirajalla sijaitsevaa hiekkapenkkaa, johon naapurikiinteistöllä RN:o 785-404-41-43 sijainnut Vaalan vanhan ampumaradan toiminta on ulottunut.

Alueen sijainti

Suunnitellut kolme ottamisaluetta sijaitsevat Vaalan kunnan Niskan kylässä, Syrjävaarassa, kiinteistöillä Reiskanmäki RN:o 785-404-92-9 ja Lääninsyrjä RN:o 785-404-12-37. Koordinaatit, koordinaatti- ja korkeusjärjestelmät ovat N: 7165355 I: 486555 ETRS-TM35FIN, N2000. Vaalan keskusta sijaitsee noin kahdeksan kilometriä alueesta kaakkoon.

Luvat ja sopimukset

Hakemuksen mukaan Kuljetuspolar Oy:lle on myönnetty maa-ainesten ottolupa UPM-Kymmene Oyj:n omistamalle tilalle Siirakangas 785-404-92-2 29.9.1998 ja laajennukselle vuosina 2000 ja 2006. Kuljetuspolar Oy on hankkinut tilan omistukseensa nykyisten lupien myöntämisen jälkeen. Tila on nykyisin Reiskanmäki 785-404-92-9.

Kuljetuspolar Oy:llä on kiinteistöllä RN:o 785-404-92-9 Reiskanmäki voimassa oleva maa-aines- ja ympäristölupa (Vaalan kunta, elinvoimalautakunta 8.8.2017 liite § 68) kokonaisottomäärälle 250 000 k-m³ 6,3 ha (alue 1) ja 2,2 ha (alue 2) ottamisalueille. Uutta lupaa haetaan siten, että alue 2 pysyy nykyisellään, mutta alue 1 laajenee etelään ja pohjoiseen.

Kiinteistöllä RN:o 785-404-12-37 Lääninsyrjä (alue 3) on ollut Vaalan kunnan ympäristölautakunnan 4.12.2013 § 82 Kuljetuspolar Oy:lle myöntämä maa-aineslupa, jonka voimassaoloaika on päättynyt. Ottomäärä on ollut 25 000 k-m³, ottamisalueen koko noin 0,55 ha. Kyseisellä alueella ei ole suoritettu ottamistoimintaa.

Hakija omistaa molemmat hakemuksen kohteina olevat kiinteistöt. Hakijalla on naapurikiinteistön RN:o 785-404-41-43 kirjallinen suostumus ulottaa maa-ainesten ottamistoiminta kiinteistöllä Reiskanmäki RN:o 785-404-92-9 (ottamisalueen 2 itäreunalla) naapurikiinteistön RN:o 785-404-41-43 länsirajaan saakka.

Alueen kaavoitustilanne ja ympäristö

Pohjois-Pohjanmaan kolmannessa vaihemaakuntakaavassa alue sijaitsee pohjavesialueella, ei muuta merkintöjä. Pohjois-Pohjanmaan 3. maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

Alueella ei ole voimassa olevaa asema- tai yleiskaavaa.

Maa-aines on soraa ja hiekkaa, jonka alla on hiekkamoreenia. Kainuun POSKI-projektissa Syrjävaaraa on kuvailtu seuraavasti: Syrjävaara on lähes itä-länsisuuntainen harju, joka koostuu deltamaisesta länsiosasta ja selännemäisestä itäosasta. Muodostuman aines on alueella tehtyjen maasto- ja leikkaushavaintojen perusteella maa-ainestenottoalueella soravaltainen. Myös murskauskelpoista ainesta esiintyy. Muodostuman

liepeillä aines on hiekkavaltaista. Soravaltainen aines on keskittynyt harjun ydinosaan ja itäosan kapea harjuselänne on myös ainekseltaan soravaltainen.

Alue sijaitsee E-luokan pohjavesialueella (pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen, 1178506 Syrjävaara) ja sen varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella.

Noin 70 m alueen 1 pohjoispuolella on metsälain 10 § mukainen kohde (erityisen tärkeä elinympäristö). Lähde on luonnontilainen, sijaitsee rinteen alareunassa. Halkaisija muutamia metrejä, syvyys noin 20-40 cm, kirkasvetinen. Pieni uoma ylärinteen puolella, virtausta ei kuvaushetkellä havaittavissa. Lähteen vesi ei 19.7.2024 ollut erityisen kylmää, mikä viittaa vähäiseen virtaamaan, muulloin kuin oletettavasti lumien sulaessa tai hyvin sateisina ajanjaksoina.

Lähistöllä ei ole asutusta. Lähimmät, oletettavasti ei vakituksessa asuinkäytössä (kartta- ja ilmakuvatarkastelu) olevat rakennukset sijaitsevat noin 1,7 km etäisyydellä, asutut noin 2,0 km:n päässä, molemmat itäpuolella.

Lähin muinaismuisto sijaitsee noin 1,6 km alueen 2 itäpuolella.

Lähin suojelualue on Naturaan kuuluva Tolkansuo, noin 2,6 km alueen 1 koillispuolella.

Suunniteltu ottoalue on alueen 1 eteläosan laajennusta lukuun ottamatta nykyistä tai vanhaa ottoaluetta. Ampumaratatoiminta on päättynyt naapuritilan puolella (ottamisalueen 2 itäpuolella) noin 30 vuotta sitten.

Samalla Syrjävaaran maa-ainesmuodostumalla on aineksia ottanut mm. Tielaitos, Kuljetusliike Moilaspojat Oy, Maansiirto Mannermaa Oy ja Morenia Oy. Luvat eivät ole voimassa alueeseen 3 rajoittuvan Morenia Oy:n ottamisaluetta lukuun ottamatta. Morenia Oy:llä on (naapurikiinteistöllä) Vaalan kunnan ympäristölautakunnan kymmeneksi vuodeksi myöntämä (16.3.2015 § 19) maa-aineslupa, jonka mukainen kokonaisottomäärä on 100 000 k-m³ noin 4,0 ha alueella. Muu ympäröivä alue on metsätalousskäytössä.

Toiminnan kuvaus

Kuljetuspolari Oy hakee kiinteistöille Reiskanmäki RN:o 785-404-92-9 ja Lääninsyrjä RN:o 785-404-12-37 maa-aines- ja ympäristölupaa soran ja hiekan ottamiseen, murskaamiseen ja kiviainesten välivarastointiin kymmeneksi (10) vuodeksi. Suunnitelma-alueen koko on yhteensä 25,8 hehtaaria, josta ottamisalueen 1 koko on noin 13,4 ha, ottamisalueen 2 koko noin 2,2 ha ja ottamisalueen 3 koko noin 0,55 ha. Ottamisalueiden 1 ja 2 tukitoiminta-alueen koko on noin 4,2 ha. Otettavan maa-aineksen määrä on yhteensä 300 000 kiintokuutiometriä. Määrään sisältyvät myös täyttöihin tarvittavat maa-ainekset.

Alin suunniteltu maa-ainesten ottamistaso on alueella 1 +122,9 (N2000) ja alueella 2 +123,65 (N2000). Otettavan hiekka- ja sorakerroksen paksuus on 1-14 metriä (alue 1) ja 1-7 metriä (alue 2). Otto jää pohjavesitason yläpuolelle ja suojakerros pohjavesipinnan yläpuolella on alueilla 1 ja 2 vähintään kaksi metriä. Alueella 3 alin suunniteltu maa-ainesten ottamistaso on +132,9 (N2000), ottosyvyys 0-4 metriä ja suojakerrosta pohjaveden ylimpään korkeuteen jää lähes 14 metriä.

Ottomäärä on keskimäärin 30 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Alueella tuotetaan soramurskettä ja hiekkaa keskimäärin 25 000 tonnia vuodessa, enimmillään arviolta 80 000 tonnia vuodessa. Kulku ottamisalueelle tapahtuu nykyisiä reittejä pitkin.

Yhtenä syynä lupien uusimiseen on alueen maa-aineksen laadun vaihtelu. Laajentamalla aluetta varmistetaan, että maanrakennuskelpoisia maa-aineksia riittää koko toiminnan ajan. Ainekset käytetään betoniteollisuuteen sekä maarakennustoimintaan. Suunnitelluilla ottoalueilla on myös hyödyntämiskelvotonta materiaalia. Alueella esiintyvät hienoaines- ja humuspitoiset maa-ainekset käytetään alueen maisemointiin. Pohjoisosassa saadaan vanhat, maisemoimattomat ottoalueet maisemoitua.

Pohjavesi

Alue sijaitsee E-luokan pohjavesialueella (pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen, 1178506 Syrjävaara) ja sen varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella. Pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhdistämiseen pyrkivässä Poski-projektissa Syrjävaara on luokiteltu luontoarvojen puitteissa maa-ainesten ottoon soveltuvaksi alueeksi. Pohjaveden virtaussuunta alueella on kaakosta luoteeseen.

Otto jää pohjavesitason yläpuolelle ja suojakerros pohjavesipinnan yläpuolella on alueilla 1 ja 2 vähintään kaksi metriä. Pohjavesipinnan on alueelle edellisen ja nykyisen maa-ainesluvan aikana asennetuissa havaintoputkissa havaittu olevan keskimäärin tasolla +120,1 - +121,65 (N2000), joten pohjavesipinnaksi on tässä hakemuksessa määritetty alueella 1 +120,9 ja alueella 2 +121,65 (N2000). Pohjaveden havaintoputket eivät ole virallisia putkia, minkä vuoksi ne uusitaan ja niiden väliin asennetaan kolmas havaintoputki. Ottotaso määrittyy tarkkailun perusteella siten, että suojakerros säilyy.

Alueella 3 ottotaso on +132,9 (N2000) ja pohjavesi noin tasolla +119,1 (N2000), joten suojakerrosta jää lähes 14 metriä.

Pohjavesipintojen tarkkailu alueella on ollut satunnaista. Jatkossa tarkkailua suoritetaan vähintään kahdesti vuodessa siten, että kevät- ja syysmaksimit tulevat huomioiduksi. Alueen 3 vieressä oleva, Kainuun POSKI-projektin yhteydessä 7.12.2010 asennettu putki on 50 mm muoviputki, joka on varustettu suojaputkella ja lukittavalla vandaaliputkella. Alueen 1 pohjoispuolella ja alueiden 1 ja 2 välissä, hieman pohjoispuolella sijaitsevat putket ovat 100 mm muoviputkia. Putkien pituudesta ei ole tietoa.

Ottamis- ja murskaustoiminta

Otto on tilalla Reiskanmäki (osaksi tilan Lääninsyrjä puolella) jaettu alueisiin 1 ja 2, joiden välinen alue on vanhaa ottoaluetta, jota hyödynnetään tukitoiminta-alueena. Ottamisalue 1 on pääosin edellisen maa-ainesluvan mukaista aluetta. Ottoa laajennetaan alueella 1 etelään. Laajennusalue on vanhaa, vaihtelevasti metsittyä ottoaluetta. Pohjoisreunan vanhaa ottoaluetta ottamattoman alueen ja suoalueen välissä käytetään tukitoiminta-alueena, jolle sijoitetaan varastokasoja sekä siirrettävä murskauslaitos. Murskauslaitos voidaan sijoittaa myös ottoalueen puolelle maa-ainesten siirtomatkojen minimoimiseksi. Hakemuksen mukaan murskauslaitoksen sähkönkulutus on noin 2,2

kW/tuotettu tonni. Toiminnan aikana tarvittava sähkö hankitaan aggregaatista.

Ottamisalueella 1 jätetään lounaispuolella sijaitsevaan naapurikiinteistöön 10 metrin suojavyöhyke. Ottoalueen reunat luiskataan kaltevuuteen 1:3. Otto ulotetaan tasolle +122,9 (N2000), jolloin suojakerrosta pohjaveteen jää 2-3 metriä. Ottamisalueen 1 koko on noin 13,4 ha, josta noin 1,3 ha on tilan Lääninsyrjä puolella. Lupaa haetaan määrälle 260 000 m³, vaikka laskennallinen ottomäärä olisi jonkin verran suurempi, koska osa on hyödyntämiskelvotonta hiekkamoreenia. Lisäksi haettava määrä on oletettuun kysyntään nähden riittävä.

Ottoalueen 2 otto yhdistyy itäreunassa naapuritilan vanhaan ottoalueeseen, jolla ottoalueen pohja on tilojen rajalla alimmillaan tasolla +122,5 (N2000), länsiosassa vanhaan ottoalueeseen.

Ampumaratatoiminta on päätynyt naapuritilan puolella noin 30 vuotta sitten. Maa-aineksia on ajettu penkasta tämän jälkeen suuria määriä eri maanrakennuskohteisiin, joten ei ole mahdollista, että luoteja olisi nykyisessä penkassa. Otto ulotetaan tasolle +123,65 (N2000), jolloin suojakerrosta pohjaveteen jää vähintään kaksi metriä. Luiskaukset tehdään kaltevuudella 1:3. Ottamisalueen 2 pinta-ala on noin 2,2 ha ja haettava ottomäärä 40 000 m³.

Tilan Lääninsyrjä suunnitelma-alueen koko on 0,7 ha, ottamisalueen 3 koko noin 0,55 ha. Ottosyvyys on 0-4 metriä ja ottomäärä noin 25 000 m³, mikä sisällytetään kokonaisottomäärään 300 000 m³. Otto yhdistetään lounaispuoliseen Morenia Oy:n ottoon. Suojakerrosta pohjaveteen jää noin 14 metriä.

Jalostettavat ainekset murskataan sekä seulotaan ottoalueilla ja välivarastoidaan tukitoiminta-alueelle, alueella 3 tilan salliessa ottoalueella. Varastointiaika on alle kolme vuotta.

Oton yhteydessä alueella säilytettävät poltto- ja voiteluaineet sijoitetaan kaksoisvaipallisiin säiliöihin. Käytännössä alueella säilytetään vain murskauslaitoksen polttoaineita murskausjaksojen aikana. Työkoneet tankataan liikkuvasta tankkauskalustosta. Tankkauspaikka suojataan tarvittaessa muovikalvolla, joka peitetään maa-aineksilla.

Liikennejärjestelyt

Kulku alueelle tapahtuu nykyistä reittiä Syrjävaarantieltä lounais- tai kaakkoispuolelta siten, että kuljetusmatka on mahdollisimman lyhyt. Ajonopeudet pidetään riittävän alhaisina, jotta vaaratilanteita ei synny. Hakemuksen mukaan yhteislupatoimintaan liittyvän raskaan liikenteen määrä on 0-20 käyntiä vuorokaudessa kysynnän mukaisesti, ei jatkuvaa. Teitä ei päällystetä. Pölyämisen esto tehdään tarvittaessa kastelemalla. Kasteluautojen käyttämä vesi on talousvesikäyttöön soveltuvaa vesijohtovettä.

Toiminnan ajankohta

Murskaaminen tehdään toukokuusta lokakuuhun ma-pe klo 6.00-22.00. Kuormaaminen ja kuljetus tehdään ympäri vuoden ma-pe klo 6.00-22.00. Hakemuksen mukaan keskimääräinen toiminta-aika on murskaamiselle 200 tuntia/vuosi ja kuormaamiselle ja kuljetukselle 300 tuntia/vuosi.

Toiminnassa käytettävien aineiden kulutus

Toiminnassa ja tuotannossa käytettävien polttoaineiden ja muiden aineiden kulutus ja varastointipaikka on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Käytettävien polttoaineiden ja muiden aineiden kulutus ja varastointipaikka.

Käytettävä raaka-aine	Keskimääräinen kulutus (tonnia/vuosi)	Maksimikulutus (tonnia/vuosi)	Varastointipaikka
Tuotettava kiviaines	25 000	80 000	otto- ja tukitoiminta-alue
Kevyt polttoöljy	20	64	ei säilytetä alueella
Öljyt	0,26	0,26	ei säilytetä alueella
Voiteluaineet	0,075	0,26	ei säilytetä alueella

Pölyämisen estoon tarvittaessa käytettävä vesi tuodaan paikalle säiliöissä. Ennalta arvioiden ei tarvetta.

Jätteet, kaivannaisjätteet ja jätehuolto

Hakemuksen mukaan toiminnassa ei muodostu jätevesiä. Toiminnassa ja tuotannossa syntyvien jätteiden määrä, käsittely- ja hyödyntämistapa sekä toimituspaikka on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Jätteiden määrä, käsittely- ja hyödyntämistapa ja toimituspaikka.

Jätenimike	Arvioitu määrä (kg/vuosi)	Käsittely- ja hyödyntämistapa	Toimituspaikka (jos tiedossa)
Talousjäte	30	viedään alueelta päivittäin	toimitetaan jätteenkeräykseen
Saniteettijäte	200	viedään alueelta päivittäin	kotien tai toimipaikkojen saniteetit

Hakemuksen liitteenä olevan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaan pintamaita syntyy arviolta 15 000-20 000 m³-ktr, jotka käytetään maisemoinnissa kasvukerrokseen. Kannot ja hakkuutähteet (arviolta 10-15 m³-ktr) murskataan pintamaihin.

Maisemointi

Suunnitelman kohteena oleva muodostuma on vanhaa ottamisaluetta, jonka maisemointi on suorittamatta, joten lopputilanteessa alueesta tulee maisemallisesti yhtenäisempi kokonaisuus. Alueen muotoilua tehdään oton aikana vaihteittain siinä määrin, kuin se on oton kannalta mahdollista. Alueen 2 ottomäärä on vähäinen, joten se alue otetaan ja maisemoidaan jo oton alkuvaiheessa. Pienellä osalla aluetta maanpinta on puolisen metriä ottotason alapuolella. Tarvittava täyttömäärä on 500–100 m³.

Tämän jälkeen otto keskittyy alueelle 1, maisemointia tehdään vaiheittain. Pienellä osalla tätä aluetta maanpinta on noin yhden metrin ottotason alapuolella. Tarvittava täyttömäärä on 2000–2500 m³. Alueen 3 oton aikataulu sovitetaan parhaan mukaan Morenia Oy:n ottoon siten, että maisemointi tilojen rajalla saadaan tehtyä jouhevasti.

Ottamisalueet maisemoidaan jälkitalanekarttojen mukaisesti ja metsitetään tai annetaan metsittyä luontaisesti. Ottoalueilta poistetut humuspitoiset pintamaat levitetään montun pohjalle kasvukerrokseksi. Tarvittaessa alueelle tuodaan puhtaita pintamaita kasvukerrokseen. Pintamaita tuodaan vain sellaisista kohteista (mm. turvepitoiset maat), joilla ei ole vaaraa vieraslajien esiintymisestä. Vieraslajien esiintymistä tarkkaillaan silmämääräisesti sekä lähtöpäässä että pintamaita levitettäessä. Mikäli maisemoitaessa havaitaan vieraslajeja, maat kuljetetaan alueelta lupaviranomaisohjeistuksen mukaiseen kohteeseen. Myös maanrakennuskäyttöön hyödyntämiskelvotonta moreenia voidaan levittää montun pohjalle parantamaan kasvuedellytyksiä soraisilla paikoilla.

Monttujen reunat luiskataan kaltevuuteen 1:3 tai loivemmiksi ja vierekkäiset ottamisalueet yhdistetään maisemallisesti yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Ottamisalueiden pohjataso jää ainakin osalla aluetta haettua ottotasoa ylemmäksi moreenin vuoksi. Tarkempi tilanne tämän suhteen selviää vasta oton edetessä, mutta alueelle ei jätetä mataliakaan jyrkkiä rintauksia. Oton jälkeen alue jää metsätaloukseen.

Ympäristövaikutukset ja niiden vähentäminen

Murskauskäytöstä ja työkoneista syntyy ilmaan päästöjä seuraavasti: hiukkaset 0,11 tonnia/vuosi, SO₂ 0,023 tonnia/vuosi, NO_x 1,00 tonnia/vuosi ja CO₂ 66,9 tonnia/vuosi. Hakemuksen mukaan ilmaan johtuvista päästöistä ei ole haitallista vaikutusta ympäristölle.

Hakemuksessa annetut tiedot melusta ja tärinästä on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Tiedot melusta ja tärinästä.

Laite tai toiminta	Melutaso	Arvioitu tärinävaikutus
Kaivinkone	115	ei merkittäviä ympäristövaikutuksia
Pyöräkuormaaja	95	ei merkittäviä ympäristövaikutuksia
Murskain	123	ei merkittäviä ympäristövaikutuksia
Peruutussummeri	105	ei merkittäviä ympäristövaikutuksia
Kuorma-auto	107	ei merkittäviä ympäristövaikutuksia

Hakemuksen mukaan toiminnoilla ei ole merkittävää vaikutusta yleiseen viihtyvyyteen tai ihmisten terveyteen. Otto on aiemman oton jatkamista ja laajennusta, eikä näy asutukselle tai yleisille teille, joten maisemallisia haittoja ei aiheudu. Melusta, pölystä tai tärinästä ei aiheudu haittaa asutukselle. Asutuksen ja ottoalueen välinen puusto ja montun reunat vähentävät melun leviämistä. Murskausten aikana melua voidaan vähentää myös varastokasojen sijoittelulla. Pöly, melu ja tärinä asutusalueella jäävät alle raja-arvojen. Ei haitallisia päästöjä veteen,

murskattava kiviaines ei sisällä haitallisia mineraaleja tai alkuaineita. Pölyämistä ei tapahdu vesistöille saakka.

Murskauslaitokset käyttävät kaksoisvaipallisia, ylitäytönestimellä ja laponestolla varustettuja säiliöitä, jotka sijoitetaan vähintään säiliön tilavuutta vastaavaan, nestetiiviiseen kaukaloon. Muulloin alueella ei säilytetä polttoaineita, työkoneiden tankkaus suoritetaan liikkuvasta kalustosta. Tankkausalueen ja aggregaatin pohja suojataan tarvittaessa muovikalvolla. Aggregaatti voidaan sijoittaa myös suojakaukaloon tai konttiin murskausyrittäjän käytännön mukaisesti.

Alueelta ei johdeta vesiä. Pintavedet suodattuvat ottoalueen hiekka- ja sorakerrokseen, eivätkä aiheuta lammikoitumista. Polttoaine- ja öljypäästöt torjuen ei toiminnasta aiheudu haitallisia vaikutuksia maaperään tai pohjaveteen. Otossa huolehditaan riittävästä suojaustoimenpiteistä, joten sillä ei ole haitallista vaikutusta alueen pohjavesiin. Alueen lähellä ei ole yksityistalouksien kaivoja. Öljy- ja polttoainevuodot torjuen ja jättämällä pohjaveteen hakemuksen ja aiempien maa-ainestilujen mukainen suojakerros, ei pohjaveden laatua vaaranneta.

Alueella ei ole erityisiä luonnonmuodostumia. Suunniteltu, vanhoihin ottoalueisiin rajoittuva ja alueella 1 tapahtunut, rikkonainen otto tulee suunnitelman mukaisesti toteutettuna parantamaan alueen maisemallista ilmettä, kun ottamisalueen reunat luiskataan ja pohja muotoillaan tasaiseksi tai loivapiirteiseksi.

Toiminnoilla ei ole haitallista vaikutusta luonnonsuojeluarvoihin tai rakennettuun ympäristöön. Alueella ei ole havaittu suojeltavia tai uhanalaisia kasvi- tai eläinlajeja. Pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhdistämiseen pyrkivässä Poski-projektissa Syrjävaara on luokiteltu luontoarvojen puitteissa maa-ainesten ottoon soveltuvaksi alueeksi.

Lähin suojelualue on Naturaan kuuluva SPAFI/SACFI1106004 Tolkansuo, joka sijaitsee lähimmillään noin 2,6 km alueen 1 koillispuolella. Lähin kiinteä muinaismuisto sijaitsee noin 1,6 km alueen 2 itäpuolella. Noin 70 metriä alueen 1 pohjoispuolella on metsälain 10 § mukainen kohde. Toiminnalla ei ole näihin vaikutuksia.

Koska ottamistoiminta ei alenna pohjavesipintaa, ja pintamaatkin on jo aiemman toiminnan yhteydessä poistettu koko ottoalueelta, ei toiminnalla ole vaikutusta lähteen (metsälain 10 § mukainen kohde) veden määrään. Koska pohjavesialueella kiinnitetään erityistä huomiota pohjaveden suojeluun, ei toiminta vaikuta myöskään lähteen veden laatuun. Mikäli tulee häiriötilanteita, vuotoja maaperään, normaalien välittömien puhdistustoimenpiteiden lisäksi voidaan lähteen veden laatua tarkkailla silmämääräisesti, tarvittaessa myös vesinäyttein. Erillinen tarkkailuohjelma ei ole tarpeen.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) ja ympäristön kannalta parhaiden käytäntöjen (BEP) soveltaminen

Päästöt ilmaan syntyvät kuljetuskalustosta, työkoneista ja aggregaateista sekä murskauksessa syntyvästä pölystä, päästöjä ilmaan vähennetään kaluston uusimisella ja riittäväillä huoltotoimilla. Kaikki koneet ja laitteet on valmistettu ja peruskorjattu normaalisti viiden vuoden sisällä, ulkopuolisia urakoitsijoita vaaditaan käyttämään parasta mahdollista tekniikkaa.

Melua syntyy kaikissa työvaiheissa, melu ei ohjearvoja ylittävästi ulotu häiriintyviin kohteisiin. Tuotekasat, montun reunat ja metsä vähentävät

melun kulkeutumista.

Tarkkailu

Tuotantomäärät, murskausajat, toimintahäiriöt ja niiden syyt kirjataan. Silmämääräistä havainnointia polttoaine- tai öljypäästöistä suoritetaan päivittäin ottamistoiminnan aikana. Tankkauksien yhteydessä tarkkaillaan, ettei päästöjä maaperään tapahdu. Tarkkaillaan päivittäin, ettei alueelle jää jätteitä.

Pohjavesipintaa tarkkaillaan kevät- ja syysmaksimit huomioiden. Pohjavesipinnan ylimmän havainnon mukaisesti ottotasoa nostetaan tarvittaessa siten, että vähintään kahden metrin suojakerros säilyy. Pintavesien tarkkailulle ei ole tarvetta.

Hakemuksen liitteenä olevan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaan kaivannaisjätteet eivät edellytä seurantaa tai tarkkailua toiminnan aikana tai sen jälkeen.

Asian käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu Pudasjärven kaupungin sekä Vaalan kunnan verkkosivuilla 7.5. - 13.6.2024. Hakemuksesta on ilmoitettu kirjallisesti toiminnan arvioidun vaikutusalueen kiinteistönomistajille.

Lausunnot

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on toimittanut lausuntonsa hakemukseen 26.8.2024. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen mukaan

“Suunniteltu ottoalue sijaitsee Syrjävaaran (1178506) E-luokan pohjavesialueella, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Muodostuma koostuu deltamaisesta länsiosasta ja selännemäisestä itäosasta. Koko muodostuman aines on pääasiassa kivistä soraa ja kerrospaksuus on melko suuri. Muodostuman vedenjohtavuus on hyvä ja pohjavettä purkautuu sitä ympäröiville soille. Pohjaveden päävirtaussuunta on luoteeseen. Pohjavesialueen itäosassa sijaitsee lähde. Lähde sijaitsee noin 1,5 kilometrin päässä alueelta 2, muut ottoalueet sijaitsevat etäämpänä.

Noin 70 metriä alueen 1 pohjoispuolella on metsälain 10 § mukainen kohde. Kohde on luonnontilainen, monimuotoinen ja suoraan pohjavedestä riippuvainen lähde, minkä vuoksi pohjavesialue on saanut lisämerkinnän E. Hakijan toimittaman täydennyksen mukaan kirkasvetinen lähde sijaitsee rinteiden alareunassa. Lähde on muutamia metrejä halkaisijaltaan ja noin 20–40 cm syvä. Hakijan mukaan lähteen vesi ei ollut 19.7.2024 erityisen kylmää, mikä hakijan mukaan viittaa vähäiseen virtaamaan, muulloin kuin oletettavasti lumien sulassa tai hyvin sateisina ajanjaksoina. Hakijan mukaan ottamistoiminta ei alenna pohjavesipintaa, ja pintamaat on aiemman toiminnan yhteydessä poistettu koko ottoalueelta, joten toiminnalla ei hakijan mukaan ole vaikutusta lähteen veden määrään.

Ottamisalueella on kolme pohjaveden havaintoputkea. Alueen 1 pohjoisluoteispäässä sijaitsevassa pohjavesiputkessa on havaittu pohjavesipinnan olevan tasolla +120,43 (N2000) (15.8.2023) ja alueen 2 luoteispuolella tasolla +121,65 (N2000) (15.8.2023). Hakijan mukaan

pohjaveden havaintoputket eivät ole virallisia putkia, mistä johtuen ne uusitaan ja niiden väliin asennetaan kolmas havaintoputki. Alueen 3 luoteiskulmassa sijaitsevassa pohjaveden havaintoputkessa on havaittu pohjavesipinnan olevan tasolla +119,12 (N2000) (15.8.2023). Suunnitelman mukainen ottoalue sijoittuu Poski-hankkeen (Pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen Kainuussa) yhteydessä inventoidulle Syrjävaaran alueelle. Alueella ei ole erityisiä luontoarvoja ja alue on todettu luonto- ja maisema-arvojen kannalta maa-ainesten ottoon soveltuvaksi alueeksi.

Hakijan mukaan lähimmät, oletettavasti ei vakituksessa asuinkäytössä olevat rakennukset sijaitsevat noin 1,7 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Alueella ei ole voimassa olevaa asema- tai yleiskaavaa. Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa (5.11.2018) alueelle on osoitettu pohjavesimerkintä.

Lähin suojelualue on Natura2000 -verkostoon kuuluva FI1106004 Tolkansuon SAC/SPA-alue, joka sijaitsee lähimmillään noin 2,6 kilometrin etäisyydellä alueen 1 koillispuolella.

Itäpuolen kiinteistöltä 785-404-41-43 on sijainnut vanha ampumarata. ELY-keskuksella ei ole ollut tietoa ampumaradasta, eikä sitä ole merkitty Maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI). Hakijan toimittaman täydennyksen mukaan ampumaratatoiminta alueella on päättynyt noin 30 vuotta sitten. Kiinteistölle, alueen 2 läheisyyteen, on jäänyt hiekkapenkka, josta on ajettu maa-aineksia eri maanrakennuskohteisiin. Nykyinen penkka on hakijan mukaan kivinen. Edellä mainituista johtuen, hakija ei pidä mahdollisena, että nykyisessä penkassa olisi luoteja ampumaratatoiminnan seurauksena. Kiinteistöllä sijainnut entisen ampumaradan vanha betonimuuri on purettu hiljattain ja samalla on muotoiltu hiekkapenkkaa. Kaivujen ja muotoilun yhteydessä ei havaittu viitteitä ampumaratatoiminnasta.”

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut hakemuksesta seuraavan lausunnon:

“Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (jäljempänä ELY-keskus) toteaa, että ottoalue sijaitsee E-luokkaan luokitellulla pohjavesialueella, joten maa-ainesten ottaminen ei ole ristiriidassa yleisen vedenhankintatarpeen kanssa. Tällöinkin tulee varmistua siitä, ettei maa-ainesten ottamisesta aiheudu haittaa yksittäisten talouksien vedenhankinnalle.

Ottoalue sijaitsee lähimmillään noin 70 metrin etäisyydellä luonnontilaisesta lähteiköstä, joka on suoraan alueen pohjavedestä riippuvainen. Lähteikkö on metsälain 10 §:n ja vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittama lähde. Vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitetun luonnontilaisen lähteen muuttaminen on kielletty. ELY-keskus katsoo, että koska ottaminen ei ulotu pohjavesipinnan alapuolelle, ja koska ottoaluetta 1 ei laajenneta jo olemassa olevasta, eikä hankkeessa alenneta pohjavesipintaa, ei siitä ennalta-arvioiden katsota aiheutuvan vaikutuksia alueen pohjavesitasapainoon ja siten alueen pohjavedestä riippuvaiseen lähteikköön. Hakija on täydennyksessä esittänyt, että lähteen vedenlaatua voidaan normaalien välittömien puhdistustoimenpiteiden lisäksi tarkkailla silmämääräisesti, tarvittaessa myös vesinäyttein, mikäli tulee häiriötilanteita tai vuotoja maaperään. ELY keskus katsoo, että lähteen vesipinnan tarkkailu tulee sisällyttää pohjavesitarkkailuun.

Hakijalla on tarkoituksena ulottaa ottaminen kiinteistön 41-43 rajalle lähelle ampumaratatoiminnasta jäänyttä hiekkapenkkaa, ilman 10 metrin

suojaetäisyyttä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ampumaratatoiminta on todennäköisesti ollut pienimuotoista, mutta tietojen puuttuessa ei voida olla varmoja kuinka laajalle alueelle toiminta ja sen aiheuttama pilaantuminen on ulottunut. Hakija on esittänyt, että penkasta on viety massoja muihin maanrakennuskohteisiin, ja nykyinen penkka on hyvin kivinen, mistä syystä penkassa ei olisi enää luoteja. Kuten edellä on esitetty, toiminnan laajuudesta ei ole varmuutta, joten ELY-keskus katsoo, että hakijan on kiinteistörajaa lähestyttäessä kiinnitettävä erityistä huomiota maa-ainekseen. Mikäli maa-aineksen joukossa havaitaan viitteitä ampumaratatoiminnasta tai muuta pilaantuneisuutta, tulee kaivuu keskeyttää ja ottaa yhteyttä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen ja ELY-keskukseen, ja selvittää alueen pilaantuneisuus.

Edellä esitetyt asiat huomioon ottaen, ELY-keskus katsoo, että alueelta voidaan ilman vesilain mukaista lupaa ottaa maa-aineksia edellyttäen, että ottaminen tapahtuu MaL 3 § 4 mom. määräysten, ottosuunnitelman ja muutoinkin hyvän ottamiskäytännön mukaisesti. Luvassa tulee asettaa riittävät maa-ainelain 11 §:n mukaiset lupamääräykset ja huomioida seuraavat näkökohdat:

1. Alueilla 1 ja 2 olevat ylisyvät ottokohdat tulee täyttää. Täyttöihin tulee käyttää ainoastaan alueen kivennäismaata, joka ei sisällä orgaanista ainesta. **Hakemuksen mukaiselta ottoalueelta ei tule kuljettaa maa-aineksia pois ennen kuin tarvittavat täytöt on toteutettu.**

2. Ottamisen yhteydessä on varmistettava, että **ylimmän luonnontilaisen pohjavesipinnan yläpuolelle jää alueilla 1 ja 2 vähintään kahden (2) metrin rikkomaton suojamaakerros.** Alueiden 1 ja 2 läheisyydessä sijaitsevat pohjaveden havaintoputket tulee korvata uusilla putkilla. Putkien tulee olla pohjavesinäytteenottoon soveltuvia (muovinen, jonka siiviläosa on pohjavesikerroksessa) ja kairaamalla asennettu. Putkista on seurattava pohjavesipintaa vähintään neljä kertaa vuodessa niin, että pohjavesipinnan syys- ja kevätmaksimit tulevat havaituiksi. Myös lähteen pinnankorkeutta tulee mitata. Pohjavesitarkkailua tulee tehdä pohjavesiputkista ja lähteestä koko ottoluvan voimassaolon ajan, vaikka ottotoimintaa ei alueella koko ajan olisikaan. Lähteen vedenpinnan tarkkailu tulee aloittaa ennen ottotoiminnan jatkamista alueella. Pinnankorkeustiedot on vuosittain lähetettävä ottotoimintaa valvovalle viranomaiselle sekä pyydettyäessä ELY-keskukselle. Pohjavesiputkien putkikortit pyydetään toimittamaan myös ELY-keskukselle.

3. Ottoalueella on oltava kiinteät korkomerkit, joista voidaan helposti valvoa ottamistoiminnan edistymistä ja suojamaakerroksen riittävyttä. Korkomerkit tulee olla havaittavissa koko ottamisajan.

4. Maa-aineksen otto on toteutettava niin, että missään vaiheessa ei pääse syntymään pohjaveden pilaantumisvaaraa. Tätä koskevat tarkemmat lupamääräykset on liitettävä maa-aineksen ottolupaan.

5. Alueelta kuorittuja pintamaita ei saa käyttää alueen täyttöihin. Muualta tuotuja tarkastamattomia ja valvontaviranomaisen hyväksymättömiä jäte-, ylijäämä- tai muita maita ei saa varastoida alueelle tai käyttää alueen jälkihoidossa.

6. Suojaetäisyys ottamisalueelta naapurikiinteistöihin tulee olla vähintään 10 metriä, ellei naapurikiinteistön omistajalta ole saatu kirjallista suostumusta tätä pienempään suojaetäisyyteen.

7. Alueen jälkihoito ottamistoiminnan haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja ottamisalueen sopeuttamiseksi ympäröivään luontoon ja maisemaan, on tehtävä ottosuunnitelman mukaan ja ympäristöministeriön ohjeen (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30) periaatteita noudattaen sisältäen alueen muotoilun, pintamateriaalin levityksen ja kasvillisuuden palauttamisen metsittämällä.

ELY-keskus katsoo, että murskauslaitoksen sijoittamisessa luokitellulle pohjavesialueelle on noudatettava erityisen tarkkaa harkintaa ja murskauslaitokset tulee ensisijaisesti sijoittaa vedenhankinnan kannalta tärkeiden ja vedenhankintaan soveltuvien pohjavesialueiden ulkopuolelle. Polttoöljyn käyttäminen energiantuotannossa ja öljyn varastoiminen pohjavesialueella aiheuttaa pohjaveden pilaantumisriskin. Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä (YSL 11 §). Ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto kieltää pohjaveden pilaamisen ja laadun vaarantamisen (YSL 17 §). Mikäli vaihtoehtoisia sijoitusmahdollisuuksia ei ole, tulee lupaharkinnassa ja –määräyksissä kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden ja maaperän suojeluun.

Kaikki pohjaveden ja maaperän pilaantumista mahdollisesti aiheuttavat toiminnot on tehtävä suojattuna siten, että pilaantumisen vaaraa ei ole. Murskaustoiminnassa tulee edellyttää sovellettavan parasta mahdollista ympäristönsuojelutekniikkaa, mihin liittyen toiminnanharjoittajan tulee ensisijaisesti käyttää voimanlähteenä verkkovirtaa. Mikäli verkkovirran käyttö ei ole mahdollista ja aggregaatin käyttö virranlähteenä katsotaan välttämättömäksi, tulee myös aggregaatin ja sen polttonestesäiliön alusta suojata nesteitä läpäisemättömäksi em. asetuksen vaatimalla tavalla, ellei niitä ole mahdollista sijoittaa suojatulle tukitoiminta-alueelle.

Toimenpiteiden kohteina olevat alueet on pidettävä mahdollisimman puhtaina. Pohjavettä pilaavia aineita, kuten poltto- ja voiteluaineita ei saa alueella varastoida tai käyttää niin, että ne aiheuttavat pohjaveden pilaantumisvaaraa. Mikäli alueella varastoidaan edellä mainittuja aineita, tulee se tehdä hyväksytyissä kaksoisvaippasäiliöissä, jotka on sijoitettu suoja-altaaseen, tai yksivaippaisissa säiliöissä, jotka on sijoitettu nestetiiviiseen, vähintään säiliön tilavuutta vastaavaan katettuun suoja-altaaseen. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimin sekä laponestolla. Tankkauslaitteistoissa tulee olla lukittavat sulkuventtiilit. Säiliöön törmääminen ja sivullisten luvaton käyttömahdollisuus tulee estää. Voiteluöljyt ja muut kemikaalit on varastoitava lukittavissa, tiivispohjaisissa tiloissa.

Työkoneiden ja polttoainesäiliöiden sijoituspaikat (tukitoiminta-alue) tulee tehdä nesteitä läpäisemättömiksi valtioneuvoston asetuksen (9.9.2010/800) 9 §:n mukaisesti siten, että maaperän ja pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei synny. Alueella ei saa käyttää öljyä vuotavia työkoneita tai autoja, ja niiden kunto on tarkistettava säännöllisesti. Muutoinkin luvan saajan on noudatettava erityistä huolellisuutta näitä aineita käsiteltäessä ja varastoitaessa. Öljynvaihdot ja muut huoltotoimenpiteet tulee suorittaa pohjavesialueen ulkopuolella.

Hakijan tulee järjestää valvontaviranomaisen kanssa tarkastus alueella jokaisen toimintajakson aloituksen ja lopetuksen yhteydessä. Suojausrakenteiden toimivuus on varmistettava siten, ettei haitallisten aineiden vuotoja pääse tapahtumaan. Toimintaan liittyvä kalusto,

polttonestesäiliöt ja suojaukset tulee poistaa alueelta välittömästi toimintajakson päätyttyä.

Luvan saajan tulee nimetä vastuuhenkilö, jolla on mahdollisuus suorittaa toiminnan jatkuvaa valvontaa murskausjaksojen aikana. Kaikista häiriö- ja poikkeustilanteista on ilmoitettava viivytystä valvontaviranomaiselle ja ELY-keskukselle. Laitoksella on oltava saatavilla riittävästi soveltuva imeytysainetta, esimerkiksi turvetta tai imeytysmattoja. Mahdolliset maahan joutuneet öljy- tai voiteluainepäästöt on puhdistettava viivytystä. Jos murskattavia aineksia tai kulkuväyliä on kastettava pölyämisen estämiseksi, saa pölynsidontaan pohjavesialueella käyttää vain pohjavettä.

Mikäli toiminta sijoitetaan lupahakemuksen mukaisesti pohjaveden muodostumisalueelle, tulee toiminnan pohjavesivaikutuksia tarkkailla esimerkiksi joka murskausjakson jälkeen pohjavesinäytteenotoin pohjaveden virtaussuunnassa toiminta-alueen alapuolella sijaitsevasta pohjavesiputkesta. Vedestä tulee analysoida ainakin polttoainehiilivedyt ja mineraaliöljyt. Laajempi tarkkailu on tehtävä vähintään ennen toiminnan jatkamista, kerran ympäristöluvan alkuaikana ja ennen luvan päättymistä. Määrityksen on hyvä sisältää lämpötila, haju, maku, sameus, väri, pH, happi, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, typpiyhdisteet, kloridi, kovuus, alkaliniteetti, polttoainehiilivedyt sekä mineraaliöljyt. Pohjaveden laadun havainnoinnissa käytetty pohjavesiputki tulee olla näytteenottoon soveltuva (muovinen, jonka siiviläosa on pohjavesikerroksessa) ja kairaamalla asennettu. Kaivuriasenteiset putket eivät sovellu pohjaveden laadun seurantaan. Pohjaveden laatutiedot ja pohjavesiputkien putkikortit tulee toimittaa myös ELY-keskukselle. Tulokset toimitetaan suorasiirtona ympäristöhallinnon tietojärjestelmään tai sopivassa siirtomuodossa (sähköiset siirtotiedostot). Mikäli laboratoriossa on valmius syöttää vedenlaatutiedot suoraan ympäristöhallinnon tietojärjestelmään, käytetään tietojen siirrossa ensisijaisesti tätä vaihtoehtoa.

Mikäli murskaustoiminta sijoitetaan lupahakemuksen mukaisesti Syrjävaaran pohjavesialueelle, ei siellä tule murskata muualta tuotuja maa-aineksia.

ELY-keskus tarkastelee tässä lausunnossaan ympäristöluvanvaraista toimintaa lähinnä pohjavesien suojelun näkökulmasta. Lupaviranomaisen tulee lupaharkinnassaan ja ympäristöluvan määräyksiä laadittaessa huomioida kokonaisuudessaan valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (9.9.2010/800).

Lopuksi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden ei pinta- eikä pohjavesiin kohdistuvia haittoja tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

*Lupapäätöksen antamisen jälkeen lupapäätös ja sen mukainen suunnitelma tulee lähettää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle (MAL 19 §). ELY-keskus pyytää lupaviranomaista täyttämään ja lähettämään maa-ainesten ottamislupaa koskevat tiedot sähköisesti maa-aineslupapäätöksen ilmoituslomakkeella:
https://anon.ahtp.fi/_layouts/Lomake.ashx?LomakeID=1*

Luvan haltijan on tehtävä ilmoitus lupaviranomaiselle otetusta aineksen määrästä ja laadusta vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä. (MAL 23 a §, MAA 9 §). Luvan haltijan tulee täyttää ja lähettää ottoilmoituslomake, mikäli mahdollista sähköisesti. Ilmoitus tehdään maa-ainestenotto -ilmoituslomakkeella, joka löytyy Internet-osoitteesta: https://anon.ahtp.fi/_layouts/FormServer.aspx?OpenIn=Browser&XsnLocation=/Lomakkeet/maa_ainestoilmoitus.xsn&Source=https://anon.ah

Kun maa-ainesten ottaminen on päättynyt tai luvan voimassaoloaika on kulunut umpeen, on alueella toimitettava lopputarkastus valvontaviranomaisen määräämällä tavalla, jollei luvassa ole toisin määrätty (MAA 7 §). Maa-ainestuluvan haltijan on ilmoitettava ottamisen päättymisestä valvontaviranomaiselle lopputarkastuksen pitämistä varten. Valvontaviranomaisen tulee tehdä muistio tarkastuksesta, josta käy ilmi lupamääräysten toteutuminen. ELY-keskukselle tulee varata mahdollisuus osallistua lopputarkastukseen.”

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia tai mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan kuuleminen

Hakija on 27.8.2024 antanut vastineen annettuun lausuntoon: *“Kuljetuspolar Oy:llä ei ole huomauttamista ELY-keskuksen lausuntoon.”*

Tarkastukset

Kiinteistöille Reiskanmäki RN:o 785-404-92-9 on tehty valvontaohjelmaan perustuva määräaikaistarkastus 5.8.2024 ja samalla tarkastuksella on kierretty kaikki hakemuksen kohteena olevat ottamisalueet.

Valmistelijan päätösesitys

Oulunkaaren ympäristölautakunta myöntää Kuljetuspolar Oy:lle maa-ainestuluvan 4 §:n mukaisen luvan soran ja hiekan ottamiseen kiinteistöillä Reiskanmäki RN:o 785-404-92-9 ja Lääninsyrjä RN:o 785-404-12-37.

Yhteislupa myönnetään hakemuksen ja ottamissuunnitelman (jotka molemmat täydennetty 3.5.2024) mukaisesti seuraavin määräyksin:

Yleiset määräykset

1. Maa-aineksen kokonaisottomäärä on enintään 300 000 kiintokuutiometriä. Ottamisalueen 1 pinta-ala on noin 13,4 ha. Ottamisalueen 2 pinta-ala on noin 2,2 ha. Ottamisalueen 3 pinta-ala on noin 0,55 ha. Suunnitelma-alue on enintään ottamissuunnitelmassa esitetyn laajuinen.
2. Maa-ainesten otto saadaan ulottaa ottamisalueella 1 enintään tasoon +122,90 (N2000) ja ottamisalueella 2 enintään tasoon + 123,65 (N2000), kuitenkin siten, että havaitun ylimmän luonnontilaisen pohjavesipinnan yläpuolelle jätetään vähintään kahden (2) metrin rikkomaton suojamaakerros. Maa-ainesten otto saadaan ulottaa ottamisalueella 3 enintään tasoon + 132,90 (N2000). Ottamisalueella 3 tulee noudattaa ottamissuunnitelman mukaista suojamaakerrospaksuutta.

3. Ottamisalueilla 1 ja 2, joilla maa-ainestenotto on ulottunut nykyistä ottotasoa syvemmälle ja alle kahden (2) metrin etäisyydelle pohjavedenpinnasta, tulee alueiden maaperää korottaa ottamisalueiden kivennäismailla niin, että havaitun pohjavesipinnan yläpuolelle jää vähintään kahden (2) metrin suojamaakerros. Pohjan korotuksissa ei saa käyttää pintamaita, turvetta tai muita orgaanisia aineksia sisältäviä maita eikä muualta tuotavia ylijäämä- tai jätemaita. Suunnitelma-alueelta ei saa kuljettaa maa-aineksia pois ennen kuin edellytetty vähintään kahden (2) metrin suojamaakerros toteutuu.
4. Ennen toiminnan aloittamista ottamisalueiden 1 ja 2 lähellä sijaitsevat pohjaveden havaintoputket on korvattava uusilla pohjavesiputkilla, jotka on asennettava kairaamalla. Pohjavesiputkien tulee soveltua pohjavesinäytteenottoon (muovinen pohjavesiputki, jonka siiviläosa on pohjavesikerroksessa). Putkikorttitiedot ja pohjavesiputkitiedoilla päivitetty suunnitelmakartta on toimitettava valvontaviranomaiselle ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle.
5. Alueella saa murskata enintään 80 000 tonnia vuodessa alueelta otettavaa maa-ainesta. Vain ottamisalueilta tuotettavan kiviaineksen murskaaminen ja välivarastointi on sallittu. Murskaamista saa tehdä toukokuusta lokakuuhun ma-pe klo 6.00-22.00. Kuormaamista ja kuljetusta saa tehdä ympäri vuoden ma-pe klo 6.00-22.00.
6. Toiminta on järjestettävä siten, että ottamisalueet ja niiden ympäristö ovat turvallisia alueella liikkujille ottamistoiminnan aikana ja sen päätyttyä. Ennen ottamistoiminnan aloittamista ottamisalueet on merkittävä (mukaan lukien varoituskyltein) selvästi maastoon, aidattava tai rajattava maa- ja lohkarevallilla ja ottamisalueille on sijoitettava riittävästi kiinteitä korkomerkkejä (N2000). Merkinnät ja varoituskyltit tulee olla havaittavissa koko ottamistoiminnan ajan.
7. Suojaetäisyys ottamisalueilta naapurikiinteistöihin tulee olla vähintään 10 metriä, ellei naapurikiinteistön omistajalta ole saatu kirjallista suostumusta tätä pienempään suojaetäisyyteen. Naapurikiinteistön omistajan kirjallinen suostumus tulee toimittaa valvontaviranomaiselle.
8. Luvanhaltijan on nimettävä tämän luvan mukaiselle toiminnalle vastuuhenkilö, joka muun muassa osallistuu valvontatarkastuksille ja jolla on mahdollisuus suorittaa toiminnan jatkuvaa valvontaa murskausjaksojen aikana. Luvanhaltijan vastuuhenkilön tulee olla selvillä alueen maa-ainesten laadusta. Mikäli maa-aineksen joukossa havaitaan viitteitä ampumaratatoiminnasta tai muuta pilaantuneisuutta, tulee kaivuu keskeyttää ja ottaa yhteyttä Vaalan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen ja ELY-keskukseen, ja selvittää alueen pilaantuneisuus. Luvanhaltijan vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot tulee toimittaa valvontaviranomaiselle.
9. Luvanhaltijan on ennen ottamistoiminnan aloittamista järjestettävä alueella valvontaviranomaisen kanssa alkutarkastus ja edellisen maa-aines- ja ympäristöluvan lopputarkastus, jossa käydään läpi edellisen luvan lupamääräysten toteutuminen ja maisemointi.

Erillisten toimintajaksojen aloittamisesta, arvioidusta kestosta ja lopettamisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Luvanhaltijan tulee järjestää valvontaviranomaisen kanssa tarkastus alueella jokaisen toimintajakson aloituksen ja lopetuksen yhteydessä.

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

10. Toiminta on kokonaisuudessaan toteutettava siten, että siitä ei aiheudu maaperän, pintavesien tai pohjaveden pilaantumisvaaraa, terveydellistä haittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista, tavanomaista enempää pöly- tai meluhaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa.
11. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimialansa parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta ja käytettävä sitä, jotta toiminnan haitalliset ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäiset.
12. Toiminnassa on noudatettava valtioneuvoston asetusta kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010), mikäli lupamääräyksissä ei muuta määrätä.
13. Murskauslaitteiston alusta tulee suojata tiiviiksi siten, että mahdolliset päästöt maaperään sekä pinta- ja pohjaveteen estetään. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalle alueella on oltava helposti saatavilla riittävästi soveltuvaa imeytysainetta, esimerkiksi turvetta tai imeytysmattoja. Mahdolliset maaperään joutuneet poltto- ja voiteluaineet on poistettava viipymättä. Poltto- tai voiteluaineilla pilaantunut maa-aines on varastoitava lukituissa, tiivispohjaisissa tiloissa ja toimitettava vastaanottajalle, jolla on lupa kyseisten jätteiden vastaanottamiseen.
14. Mikäli alueella säilytetään väliaikaisesti toiminnassa käytettäviä koneita tai polttoaineita, tulee säilytys- ja tankkausalueet suojata valtioneuvoston asetuksen (800/2010) 9 §:n mukaisesti. Alueella ei saa käyttää vuotavia tai muuten huonokuntoisia työkoneita, ajoneuvoja tai laitteita, ja niiden kunto on tarkastettava säännöllisesti. Öljynvaihdot ja muut huoltotoimenpiteet tulee suorittaa pohjavesialueen ulkopuolella. Alueella saa säilyttää kerrallaan polttoaineita ja öljytuotteita vain sen määrän, minkä töiden suorittaminen edellyttää.

Polttoaineet on säilytettävä kaksoisvaipallisissa tai suoja-altaallisissa, lukituissa säiliöissä. Katetun suoja-altaan tilavuuden tulee olla vähintään 10 % suurempi kuin suoja-altaassa olevan säiliön suurimman säiliön tilavuus. Säiliöissä tulee olla ylitäytönestitiili ja laponesto. Tankkauslaitteistossa tulee olla lukittava sulkuventtiili. Säiliöiden kunto ja suojausrakenteiden toimivuus on tarkastettava ennen niiden käyttöönottoa. Säiliöön törmääminen ja sivullisten luvaton käyttömahdollisuus tulee estää. Voiteluöljyt ja muut kemikaalit on varastoitava lukittavissa, tiivispohjaisissa tiloissa. Toimintaan liittyvä kalusto, polttonestesäiliöt ja suojaukset tulee poistaa alueelta välittömästi aina toimintajakson päättyttyä.

15. Toiminnasta aiheutuvaa pölyämistä on tarvittaessa torjuttava kastelemalla. Pölyntorjuntaan saa käyttää ainoastaan pohjavettä. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa antaa määräyksiä pölyntorjunnasta.
16. Muualta tuotuja tarkastamattomia ja valvontaviranomaisen hyväksymättömiä jäte-, ylijäämä- tai muita maita ei saa varastoida alueelle tai käyttää alueen jälkihoidossa. Ottamisalueilla ei saa säilyttää jätteitä tai käytöstä poistettuja esineitä tai materiaalia. Toiminnassa syntyvät jätteet on toimitettava asianmukaiset luvat omaaviin käsittelypaikkoihin. Vaaralliset jätteet, kuten jäteöljyt, käytetty imeytysmateriaali ja akut, tulee varastoida lukituissa, tiivispohjaisissa tiloissa. Jätehuollossa on noudatettava voimassa olevia jätehuoltomääräyksiä.

Häiriöt ja poikkeukselliset tilanteet

17. Sellaisista poikkeuksellisista tilanteista ja vahingoista tai päästöistä, joista voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, on välittömästi ilmoitettava palo- ja pelastusviranomaisen lisäksi valvontaviranomaiselle ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Ympäristövahingon tapahtuessa tai vahingon vaaran uhatessa toiminnanharjoittaja on velvollinen ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi.

Tarkkailu ja raportointi

18. Pohjaveden pinnankorkeutta on seurattava alueella sijaitsevista pohjavesiputkista ja ottamisalueen 1 pohjoispuolella sijaitsevasta lähteestä vähintään neljä kertaa vuodessa luotettavasti siten, että pohjavedenpinnan kevät- ja syysmaksimit tulevat havaituiksi. Pohjavesitarkkailua tulee tehdä pohjavesiputkista ja lähteestä koko tämän luvan voimassaolon ajan, vaikka ottamistoimintaa ei alueella koko ajan olisikaan. Lähteen vedenpinnan tarkkailu tulee aloittaa ennen toiminnan jatkamista alueella. Pohjaveden pinnankorkeustiedot on kirjattava ja toimitettava valvontaviranomaiselle maa-aineksen ottoa koskevan vuosi-ilmoituksen yhteydessä ja pyydettyäessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle.
19. Pohjaveden laatua on tarkkailtava näytteenotolla vähintään ennen toiminnan jatkamista, kerran luvan alkuaikana sekä ennen luvan päättymistä. Pohjavesinäytteistä tulee määrittää lämpötila, haju, maku, sameus, väri, pH, happi, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, typpiyhdisteet, kloridi, kovuus, alkaliniteetti, polttoainehiilivedyt sekä mineraaliöljyt. Lisäksi toiminnan vaikutusta pohjaveden laatuun tulee tarkkailla jokaisen murskausjakson päätyttyä pohjaveden virtaussuunnassa toiminta-alueen alapuolella sijaitsevasta pohjavesiputkesta ja pohjavesinäytteestä tulee analysoida vähintään polttoainehiilivedyt ja mineraaliöljyt. Pohjavesinäytteenottajalla tulee olla tarvittava kokemus ja pätevyys ja analyysit on teetettävä akkreditoidussa laboratorioissa. Analyysitulokset tulee toimittaa niiden valmistuttua valvontaviranomaiselle ja ELY-keskukselle.

20. Maa-aineskaivantojen rintauksiin ja varastokasoihin voi asettaa pesimään törmäpääskyjä. Törmäpääsky on luonnonsuojelulain perusteella rauhoitettu laji, joka on lisäksi luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN). Muodostuneet törmäpääsky-yhdyskunnat tulee ottaa huomioon maa-ainesten oton yhteydessä ja ottamisen jälkeisessä maisemoinnissa. Pesien hävittäminen pesintäkauden aikana on kielletty.

Kaksi vuotta ennen lupakauden päättymistä alueelle tulee tehdä tarkastus, jossa selvitetään jatkosuunnitelmat ja mahdolliset poikkeukselliset maisemointitarpeet. Tarkastuksessa selvitetään mm. tarve mahdollisten törmäpääsky-yhdyskuntien säilyttämiseen.

21. Luvanhaltijan on vuosittain tammikuun loppuun mennessä ilmoitettava valvontaviranomaiselle edellisenä vuonna otetun aineksen määrä ja laatu. Ilmoitus on tehtävä myös silloin kun ottotoimintaa ei ole ollut. Ilmoitus tulee tehdä ensisijaisesti sähköisesti Notto -rekisteriin. Lomake löytyy osoitteesta <https://anon.ahtp.fi/> -kirjoittamalla hakukenttään teksti "MAL 23" ja painamalla hakupainiketta.
22. Toiminnasta on pidettävä työmaakirjaa, joka on pyydettyessä esitettävä valvontaviranomaiselle. Toiminnasta on ilmoitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä seuraavat tiedot valvontaviranomaiselle:
- käyttövuorokaudet ja kellonajat toiminnoittain
 - murskatun kiviaineksen määrä ja laatu
 - toiminnassa syntyneiden jätteiden ja vaarallisten jätteiden laatu, määrä, varastointi ja toimituskohde
 - käytetyn polttoaineen laatu ja kulutus
 - ympäristön kannalta merkittävät häiriö- ja poikkeustilanteet ja korjaavat toimenpiteet

Toiminnan jälkihoitotyöt ja lopettaminen

23. Ottamistoiminta on järjestävä siten, että maisemointitöitä päästään toteuttamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Alueen maisemointi ja jälkihoito on tehtävä ottamissuunnitelman mukaisesti ja "Maa-ainesten ottaminen. Opas aineiden kestäväseen käyttöön. Ympäristöministeriön julkaisu 2023:30" periaatteita noudattaen.
24. Toiminnan olennaisista muutoksista, toiminnan keskeyttämisestä tai toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Mikäli ottamistoiminnan aikana ilmenee jotain sellaista, mikä estää maa-ainesten oton hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti, luvanhaltijan on viipymättä ilmoitettava asiasta valvontaviranomaiselle.
25. Mikäli lupa maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvanhaltija vastaa lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen. Mikäli luvanhaltija menee konkurssiin ja pesä jatkaa ottotoimintaa, tulee siitä tehdä ilmoitus lupaviranomaiselle tai siirtää lupa 6 kk:n kuluessa konkurssin alkamisesta toiselle haltijalle. Ellei ilmoitusta tai siirtoa ole tehty, lupa raukeaa ja viranomainen

teettää tarpeelliseksi katsomansa jälkihoitotyöt käyttämällä vakuutta. (maa-aineslaki 13a §).

26. Toiminta-alue on siistittävä ja saatettava toiminnan päättyessä asianmukaiseen kuntoon siten, ettei siitä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Alueelle ei saa jäädä varastokasoja eikä jätteitä. Toiminnan päättymisestä on ilmoitettava valvontaviranomaiselle lopputarkastusta varten. ELY-keskuksen edustajalle tulee varata mahdollisuus osallistua lopputarkastukselle.

Päätöksen perustelut

Hakemuksesta poiketen lähin muinaisjäänös sijaitsee noin 1,3 km alueesta 2 kaakkoon. Lisäksi ottamisalueen 2 itäpuolella sijaitsevalla naapurikiinteistöllä on Moto Team Tauriainen Oy:n biomassaterminaali, jossa varastoidaan ja haketetaan puhdasta puuta hyödynnettäväksi energiantuotantoon.

Maa-ainesten ottaminen, murskaaminen ja kiviainesten välivarastointi toteutettuna täydennetyn lupahakemuksen, täydennetyn ottamissuunnitelman ja edellä esitettyjen lupamääräysten mukaisesti täyttää maa-aineslain 6 §:ssä esitetyt edellytykset, joilla lupa on myönnettävä. Kuljetuspolar Oy on esittänyt asianmukaisen ottamissuunnitelman, eivätkä ottaminen tai sen järjestelyt eivät ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

Oulunkaaren ympäristölautakunta katsoo, että toimittaessa täydennetyn hakemuksen ja lupamääräysten mukaisesti maa-ainesten ottaminen ja murskaustoiminta sekä kiviainesten välivarastointi täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ennalta arvioiden toiminnasta ei aiheudu kyseisellä sijoituspaikalla ympäristönsuojelulain 49 §:ssä mainittuja seurauksia. Toiminnan voidaan katsoa täyttävän myös parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on ottamissuunnitelman liitteenä. Siinä on esitetty tarpeelliset tiedot toiminnassa syntyvistä kaivannaisjätteistä, niiden varastoinnista ja hyödyntämisestä.

Maa-ainesten otolle ja välivarastoinnille ei ole kaavallisia tai muita maankäytöllisiä esteitä.

Lupamääräysten perustelut

Maa-aineksen kokonaisottomäärä, ottamisalueet, alimmat ottotasot, vuosittainen murskausmäärä ja toiminta-ajat ovat täydennetyn hakemuksen mukaiset. Edellytetyt velvoitteet ovat tarpeen maa-ainesten oton haitallisten vaikutusten minimoimiseksi, pohjaveden ja maaperän suojelemiseksi sekä valvonnan toteuttamiseksi. (määräykset 1-5).

Ottamisalueet tulee merkitä näkyvästi maastoon, jotta rajoista ei ole epäselvyyttä eikä toiminta laajene luvanmukaisten ottamisalueiden ulkopuolelle. Ottamisalueille tulee merkitä riittävä määrä kiinteitä korkotasoja ja varoituskylttejä, jotta maa-aineksen ottamisen etenemistä voidaan seurata ja toiminta on turvallista. Valtioneuvoston asetuksen (800/2010) 12 §:n mukaan ulkopuolisten pääsy toiminta-alueelle on estettävä. (määräys 6).

Suojaetäisyys ottamisalueista lähimpään naapurikiinteistöön on määrätty jätettäväksi alueen turvallisuuden varmistamiseksi ja toiminnasta aiheutuvien vaikutusten rajoittamiseksi (määräys 7).

Valvonnan järjestämiseksi ja tiedonkulun varmistamiseksi luvanhaltijan yhteyshenkilön tiedot on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Ympäristönsuojelulain 15 §:n mukaan luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ennalta varauduttava toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi. (määräykset 8-9).

Määräykset 10 ja 15 on annettu, jotta toiminnasta aiheutuva haitta ympäristölle olisi mahdollisimman vähäinen. Toiminta kokonaisuudessaan on järjestettävä sellaiseksi, ettei siitä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Mikäli toiminnasta aiheutuu haittaa terveydelle tai ympäristölle, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin haitan poistamiseksi.

Ympäristönsuojelulain 8 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi huolehdittava ja varmistuttava siitä, että toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa (määräys 11).

Valtioneuvoston asetuksella (800/2010) on säädetty kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista, joita toiminnassa on aina noudatettava, ellei lupapäätöksessä ole edellytetty tiukempaa ympäristönsuojelun tasoa (määräys 12).

Määräykset 13 ja 14 on annettu maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi.

Jätehuolto tulee toteuttaa asianmukaisesti siten, ettei toiminnasta aiheudu maaperän pilaantumista, alueen roskaantumista eikä muuta haittaa tai vaaraa ympäristölle (määräys 16).

Määräyksellä 17 varmistetaan tiedonkulku ja riittävän nopeat korjaavat toimenpiteet tilanteissa, joissa ympäristölle on aiheutunut tai on vaarassa aiheutua suurta haittaa.

Ottamisalueet sijaitsevat E-luokan pohjavesialueella (pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen, 1178506 Syrjävaara) ja sen varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella. Määräykset 18 ja 19 on annettu, jotta voidaan tarkastella toiminnan vaikutuksia pohjaveteen sekä varmistaa ja turvata pohjaveden laatu.

Luonnonsuojelulain (9/2023) 70 §:n mukaisesti rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen; pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinän kannalta tärkeillä paikoilla on kiellettyä (määräys 20).

Määräykset 21-22 on annettu tiedonsaannin turvaamiseksi sekä valvonnan järjestämiseksi. Raportointitietojen perusteella voidaan seurata toiminnan lainmukaisuutta suhteessa annettuihin määräyksiin.

Jälkihoitoon liittyvät määräykset on annettu maa-ainesten ottamisen aiheuttamien maisema- ja ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Toiminnan

olennainen muuttaminen edellyttää luvan tarkistamista. Toiminnan lopettamisesta ja lopputarkastuksesta koskevalla määräyksellä halutaan varmistua siitä, että alueella on tehty tarvittavat toimet alueen tulevaa käyttöä varten. Tarkastuksella varmistetaan mm. se, että toimintoihin liittyneet ympäristöriskit on poistettu ja alue on siistitty. (määräykset 23, 24 ja 26).

Maa-aineslain 13 a §:n mukaan jos lupaan perustuva oikeus maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvan aikaisempi haltija vastaa kuitenkin kaikista lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen. Maa-aineslain 16 a §:n mukaan jos luvan haltija on asetettu konkurssiin eikä lupaa kuuden kuukauden kuluessa konkurssin alkamisesta ole 13 a §:n mukaisesti siirretty toiselle tai konkurssipesä ole ilmoittanut jatkavansa luvan tarkoittamaa toimintaa, lupaan perustuva oikeus maa-ainesten ottamiseen raukeaa ja lupaan liittyvät velvoitteet on täytettävä jo otetun maa-ainemäärän osalta. (määräys 25).

Vastaus Pohjois-Pohjanmaan ELY -lausuntoon

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto on huomioitu lupamääräyksissä 2-19, 21, 23 ja 26.

Päätöksen voimassaolo

Tämä päätös on voimassa **31.10.2034** saakka, johon mennessä kaikki ottamisaluetta koskevat jälkihoitotyöt on suoritettava.

Tämä päätös korvaa Vaalan kunnan elinvoimalautakunnan 8.8.2017 Liite § 68 myöntämän maa-aines- ja ympäristöluvan Kuljetuspolar Oy:lle kiinteistöllä Reiskanmäki RN:o 785-404-92-9. Vaalan kunnan elinvoimalautakunnan 8.8.2017 Liite § 68 päätös maa-aines- ja ympäristöluvasta raukeaa tällä päätöksellä.

Päätöksen täytäntöönpano

Tämän maa-aines- ja ympäristöluvan mukainen toiminta voidaan aloittaa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi. Ennen ottamistoiminnan aloittamista hakijan on toimitettava Oulunkaaren ympäristölautakunnalle päätöksessä määrätty vakuus.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 2, 5-12, 14-17, 19-20, 22, 27, 34, 39-40, 42-45, 47 a, 48-49, 52-53, 58, 62, 66, 70, 83-87, 96, 111-114, 123, 167-170, 190-191, 205 § ja liite 1.

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2-4 ja 11-15 §.

Maa-aineslaki (555/1981) 1, 3-7, 10-16 a, 19-21, 23 a ja 23 b §.

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 1-4 ja 6-9 §.

Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) 4 §.

Jätelaki (646/2011) 1, 6, 8, 12-13, 17, 28-29, 72, 91, 118-123 ja 126 §.

Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021) 1, 7-10 ja 33 §.

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010).

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun asetuksen muuttamisesta (314/2017).

Jätehuoltomääräykset. Kainuun jätehuollon kuntayhtymä 10.1.2023.

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 70 §.

Oulunkaaren ympäristölautakunnan 24.2.2022 § 20 ja 25.4.2024 § 28 hyväksymät maksujen määräytymisperusteet.

Vakuus

Luvanhaltijan tulee jättää Oulunkaaren ympäristölautakunnalle lupamääräysten noudattamiseksi 24.2.2022 § 20 maksutaulukon mukainen vakuus (maa-aineslaki 12 §). Vakuus on 1500 € ottamisalueen hehtaaria kohti, lisättynä 0,04 € hyväksytyn kokonaisottomäärän jokaista kuutiota kohti. Vakuuden määrä lupamääräysten noudattamiseksi on:

$$16,15 \text{ ha} \times 1500 \text{ €/ha} + 300\,000 \text{ m}^3 \times 0,04 \text{ €/m}^3 = \mathbf{36\,225 \text{ €}}$$

Vakuuden on oltava voimassa vähintään 30.6.2035 saakka. Oulunkaaren ympäristölautakunnalla on kustannustason oleellisesti muuttuessa oikeus tarkistaa vakuuden suuruus.

Maksut ja niiden perusteet

Tämän maa-aines- ja ympäristöluvan käsittelymaksu on

$$3204,00 \text{ €} + (1735,00 \text{ €} - 520,50 \text{ €}) = \mathbf{4418,50 \text{ €}}.$$

Maksuissa noudatetaan Oulunkaaren ympäristölautakunnan 24.2.2022 § 20 hyväksymää maksutaksaa, jonka mukaan maa-aineslupahakemuksen käsittelymaksu on hakemuksessa esitetyn kokonaisottomäärän (300 000 k-m³) mukaan 10,68 €/1000 m³, kuitenkin vähintään 400 € ja enintään 5260 €. Yhteislupahakemuksen käsittelymaksu määräytyy siten, että maa-aineslupahakemuksen käsittelymaksu peritään täysimääräisenä (3204 €) ja lisäksi peritään ympäristöluvan käsittelymaksu 30 % alennettuna. Tietulle alueelle sijoitettavan siirrettävän murskaamon ympäristölupahakemuksen taksan mukainen käsittelymaksu on 1 735,00 €.

Valvontamaksu

Lisäksi luvanhaltijan on maksettava jälkihoitotöiden hyväksymiseen saakka voimassa olevan taksan mukainen vuosittainen valvontamaksu, joka luvan myöntämishetkellä on 7,97 € sallittua kokonaismäärän tuhatta kuutiota kohti, kuitenkin vähintään 345 € ja enintään 4120 €. Yhdistetyn maa-aines- ja ympäristölupakohteen (ns. yhteislupakohte) valvontamaksu on edellä mainittu vuosittainen valvontamaksu ja lisäksi 275 €.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus liitteenä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan julkisesti kuuluttamalla maa-aineslain 19 §:n ja ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaisesti. Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Vaalan kunnan verkkosivuilla.

Ote pöytäkirjasta:

Kuljetuspolar Oy
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Ympäristöjohtajan päätösesitys

Ympäristölautakunta hyväksyy valmistelijan päätösesityksen.

Päätös

Ympäristölautakunta hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.